

UCHWAŁA

Dnia 17 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

Protokolant inspektor sądowy Anna Tarasiuk

przy udziale prokuratora Prokuratury Okręgowej w Elblągu Mateusza Różańskiego po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, w dniu 9 maja 2023 r.,

wniosku Prokuratora Okręgowego w Elblągu

o podjęcie uchwały zezwalającej na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Okręgowego w T. G. W. z dnia 6 grudnia 2022 r. sygn. akt PO I Ds [...], za przestępstwo polegające na tym, że w dniu 17 października 2017 roku w miejscowości P. pow. T., woj. [...], na skrzyżowaniu drogi wojewódzkiej nr [...] z ulicą D., kierując samochodem osobowym marki R. o nr rej. [...], nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że zbliżając się do skrzyżowania nie zachował szczególnej ostrożności poprzez brak właściwej obserwacji przedpola jazdy, co skutkowało opóźnieniem reakcji i zmianą dotychczasowego toru ruchu, w wyniku czego w chwili gdy poprzedzający go motorower marki Z. o nr rej. [...] kierowany przez K. M. wykonywał manewr skrętu w lewo, skręcił na lewy pas jezdni i tam uderzył we wskazany pojazd, a na skutek zdarzenia K. M. doznał obrażeń ciała w postaci urazu dłoni lewej z powstaniem płatowej rany szarpanej po przyśrodkowej stronie śródręcza oraz ze złamaniem podgłównym piątej kości śródręcza, a także otarcia naskórka w okolicy kolana lewego, które to obrażenia spowodowały u pokrzywdzonego naruszenie prawidłowych czynności dłoni lewej na czas przekraczający 7 dni (około 6 tygodni), tj. za czyn z art. 177 § 1 kk.

uchwalił:

1. zezwolić na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Okręgowego w T. G. W. za czyn polegający na tym, że w dniu 17 października 2017 roku w miejscowości P., pow. T., woj. [...], na skrzyżowaniu drogi wojewódzkiej nr [...] z ulicą D., kierując samochodem osobowym marki R. o nr rej. [...], nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że zbliżając się do skrzyżowania nie zachował szczególnej ostrożności poprzez brak właściwej obserwacji przedpola jazdy, co skutkowało opóźnieniem reakcji i zmianą dotychczasowego toru ruchu, w wyniku czego w chwili gdy poprzedzający go motorower marki Z. o nr rej. [...] kierowany przez K. M. wykonywał manewr skrętu w lewo, skręcił na lewy pas jezdni i tam uderzył we wskazany pojazd, a na skutek zdarzenia K. M. doznał obrażeń ciała w postaci urazu dłoni lewej z powstaniem płatowej rany szarpanej po przyśrodkowej stronie śródręcza oraz ze złamaniem podgłowym piątej kości śródręcza, a także otarcia naskórka w okolicy kolana lewego, które to obrażenia spowodowały u pokrzywdzonego naruszenie prawidłowych czynności dłoni lewej na czas przekraczający 7 dni (około 6 tygodni), tj. za czyn z art. 177 § 1 kk.;

2. kosztami niniejszego postępowania obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Prokurator Okręgowy w Elblągu w dniu 6 grudnia 2022 r. złożył wniosek do Sądu Najwyższego Izby Odpowiedzialności Zawodowej o podjęcie uchwały w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Okręgowego w T. - G. W. za przestępstwo polegające na tym, że w dniu 17 października 2017 r. w miejscowości P., pow. t., woj. [...], na skrzyżowaniu drogi wojewódzkiej nr [...] z ulicą [...], kierując samochodem osobowym marki R. o nr rej. [...], nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że zbliżając się do skrzyżowania nie zachował szczególnej ostrożności poprzez brak właściwej obserwacji przedpola jazdy, co skutkowało opóźnieniem reakcji i zmianą dotychczasowego toru ruchu, w wyniku czego w chwili, gdy poprzedzający

go motorower marki Z. o nr rej. [...] kierowany przez K. M. wykonywał manewr skrętu w lewo, skręcił na lewy pas jezdni i tam uderzył we wskazany pojazd, a na skutek zdarzenia K. M. doznał obrażeń ciała w postaci urazu dłoni lewej z powstaniem płatowej rany szarpanej po przyśrodkowej stronie śródręcza oraz ze złamaniem podgłównym piątej kości śródręcza, a także otarcia naskórka w okolicy kolana lewego, które to obrażenia spowodowały u pokrzywdzonego naruszenie prawidłowych czynności dłoni lewej na czas przekraczający 7 dni (około 6 tygodni), tj. za czyn z art. 177 § 1 kk.

Sąd najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek jest zasadny

Na wstępie podnieść należy, że postępowanie dotyczące wniosku o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, o którym mowa w art. 80 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2023, poz. 217; dalej: u.s.p.), jest postępowaniem, którego istnienie wynika ze szczególnego statusu ustrojowego sędziego, a zarazem z zasady niezależności władzy sądowniczej od innych władz (art. 173 Konstytucji RP). Dla zapewnienia realnej niezależności władzy sądowniczej konieczna jest weryfikacja wszelkich podejrzeń i czy oskarżeń wysuwanych w stosunku do osoby sprawującej urząd sędziego. Chodzi bowiem o zminimalizowanie możliwości wystąpienia instrumentalnego wykorzystania prawa karnego w celu ingerencji w niezawisłość i niezależność sędziowską. Istota postępowania w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej ma na celu także ochronę interesu publicznego, gdyż w tym interesie leży sprawowanie wymiaru sprawiedliwości przez sądy wolne od nieuzasadnionych nacisków.

Z drugiej strony nie ulega wątpliwości, że immunitet sędziowski nie służy uniknięciu przez sędziego odpowiedzialności karnej. W tym kontekście należy wskazać, że zgodnie z treścią art. 80 § 2c u.s.p. warunkiem udzielenia zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej jest dostatecznie uzasadnione podejrzenie, że sędzia popełnił przestępstwo. Pomimo braku definicji

legalnej tej przesłanki, z orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że oznacza ona wyższy (aniżeli jedynie uzasadnony) stopień podejrzenia tak co do faktu popełnienia przestępstwa, jak i co do osoby sprawcy. Nie chodzi wprawdzie o ustalenie, że określona osoba popełniła przestępstwo, lecz o podstawy do stwierdzenia, że zebrane dowody wskazują na przewidziane w ustawie prawdopodobieństwo zaistnienia tego faktu (zob. uchwała SN z 23.02.2006 r., SNO 3/06). Mowa więc nie o sytuacji, w której fakt popełnienia przestępstwa jest przesądzony, lecz gdy zebrane w sprawie dowody wskazują w sposób dostateczny na to, że sędziemu można postawić zarzut popełnienia przestępstwa (por. OSNSD 2002, nr 1-2, poz. 4; OSNSD 2003, Nr 1, poz. 14). Przy czym dostateczność ta nie musi cechować się wyższym stopniem prawdopodobieństwa niż przyjmowany w ramach samego wszczęcia postępowania przygotowawczego, a więc na gruncie art. 303 k.p.k.

W kontekście niniejszej sprawy należy wskazać, że z uwagi na charakter czynu będącego przedmiotem postępowania, do ustalenia czy zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa przez sędziego G. W. kluczowe znaczenie mają trzy opinie biegłych sądowych, uzyskane w zawiązku z prowadzeniem przez prokuraturę śledztwa w sprawie wypadku drogowego z dnia 17 października 2017 r.

Opinia biegłego sądowego lekarza patomorfologa C. W. z dnia 11 grudnia 2017 r., wydana na skutek postanowienia Prokuratury Rejonowej w E. z dnia 5 grudnia 2017 r., sygn. akt 3 Ds. [...], stwierdza, że w wyniku zdarzenia drogowego K. M. doznał urazu lewej dłoni z powstaniem płatowej rany szarpanej po przyśrodkowej stronie śródręcza oraz ze złamaniem podgłowym piątej kości śródręcza oraz otarcia naskórka w okolicy kolana lewego. Doznane obrażenia spowodowały u niego naruszenie prawidłowych czynności dłoni lewej na czas przekraczający 7 dni (ok. 6 tygodni). Natomiast opinia z zakresu kryminalistycznej rekonstrukcji wypadków drogowych z dnia 12 lutego 2018 r. sporządzona przez biegłego sądowego M. A., na skutek postanowienia Prokuratury Okręgowej w E. z dnia 6 grudnia 2017 r., sygn. akt I Ds. [...], stwierdza, że bezpośrednią przyczyną wypadku było wykonanie manewru wyprzedzania przez kierującego pojazdem R. w

obrębie prawidłowo oznaczonego przejścia dla pieszych i skrzyżowania. Kierowca R. nie zrealizował obowiązku określonego przepisami o ruchu drogowym i swoim zachowaniem w rażący sposób naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym określone w art. 24 ust. 1 pkt 3 oraz art. 26 ust. 3 pkt 1 ustawy Prawo o ruchu drogowym. Do zdarzenia nie doszłoby, gdyby kierujący pojazdem R. nie podjął manewru wyprzedzania w obrębie prawidłowo oznaczonego przejścia dla pieszych i skrzyżowania. Według biegłego brak jest w aktach sprawy przesłanek, na podstawie których można by mówić o przyczynieniu się kierującego motorowerem do zaistnienia zdarzenia drogowego.

Poza tym, opinia z dnia 20 czerwca 2022 r. sporządzona przez Instytutu Ekspertyz Sądowych im. prof. dra J. S. w K., Pracownię Badań Wypadków Drogowych w G. z zakresu rekonstrukcji wypadków drogowych, w którą opracowali biegli R. G. i J. S. wraz z kierownikiem zakładu W. W., na skutek postanowienia Prokuratury Okręgowej w E. z dnia 18 maja 2020 r., sygn. akt I Ds. [...], stwierdza jednoznacznie, że jedyną przyczyną rozpatrywanego wypadku drogowego było zachowanie G. W., a postępowanie K.M., w żadnym stopniu nie przyczyniło się do analizowanego wypadku drogowego. Biegli z Instytutu stwierdzili, że gwałtowną zmianę dotychczasowego toru ruchu kierującego samochodem i zjazd na lewą część jezdni należy rozpatrywać w kategorii spóźnionej reakcji na zachowanie motorowerzysty, natomiast stan techniczny pojazdów nie miał wpływu na przyczynę i przebieg wypadku, jak również na możliwość jego uniknięcia. Biegli uwzględnili w swoich opiniach takie czynniki jak stan techniczny pojazdu, stan nawierzchni, warunki pogodowe czy prędkość z jaką poruszały się pojazdy, wskazując, że zaistniałego zdarzenia można było uniknąć. Sędzia G. W. prawdopodobnie spóźnił się bowiem z reakcją na manewr skrętu w lewo kierującego motorowerem i gwałtownie zmienił kierunek toru jazdy zjeżdżając na lewy pas jezdni, skutkiem czego doprowadził do kolizji z motorowerem, naruszając tym samym reguły ostrożności, o których stanowi art. 177 § 1 k.k. Mowa w tym przypadku o przepisie art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2022, poz. 988) i zachowaniu szczególnej ostrożności przez kierującego pojazdem w obrębie skrzyżowania polegającej na zwiększeniu uwagi i dostosowaniu zachowania do warunków i sytuacji zmieniających się na drodze, w stopniu

umożliwiającym szybkie reagowanie (zob. Ł. Malinowski [w]: Prawo o ruchu drogowym. Komentarz, Warszawa 2012, art. 25).

Analiza zarzucanego wnioskiem prokuratora popełnienia przestępstwa, przez pryzmat przytoczonych powyżej opinii biegłych, wskazuje na wysokie prawdopodobieństwo niezachowania zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym przez sędziego G. W.. Istnieje zatem co najmniej dostateczne prawdopodobieństwo, że sędzia G. W. mógł niewłaściwie ocenić sytuację i spóźnić się z reakcją na działania innego uczestnika ruchu, kierującego motorowerem. Wnioskodawca wykazał w sposób dostateczny związek normatywny między zachowaniem sędziego, a skutkiem w postaci spowodowania nieumyślnego wypadku drogowego, w którym K. M. doznał obrażeń ciała na czas przekraczający 7 dni.

W tych realiach z pewnością zachodzi przesłanka zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, o której mowa w art. 80 § 2c u.s.p., wobec czego Sąd Najwyższy zdecydował jak w uchwale.

Jednocześnie Sąd Najwyższy uznał, że w sprawie nie ma podstaw do zawieszenia sędziego G. W. w czynnościach służbowych. Wskazać trzeba, że zawieszenie to w myśl art. 129 § 1 u.s.p. jest fakultatywne – jedynie w sytuacji zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego zawieszenie w czynnościach służbowych jest obowiązkowe. Zawieszenie w czynnościach służbowych, o którym mowa w art. 129 § 1 u.s.p. uzasadnione jest wówczas, gdy zważywszy na charakter i okoliczności przestępstwa, którego popełnienie przez sędziego jest dostatecznie uprawdopodobnione, nie jest możliwe pogodzenie pełnienia tych czynności oraz jednoczesnego prowadzenia postępowania karnego, w którym sędzia miałby status podejrzanego lub oskarżonego.

W niniejszej sprawie zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez sędziego przestępstwa nieumyślnego – wypadku komunikacyjnego w typie podstawowym, przy czym nie ma zarazem podstaw do wnioskowania, by nawet do naruszenia reguł bezpieczeństwa doszło w sposób umyślny. Poza tym, sam charakter czynu objętego wnioskiem nie wskazuje na tyle

rażące naruszenie obowiązującego prawa, że nie sposób byłoby pogodzić dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa przez sędziego z wykonywaniem obowiązków służbowych, tj. sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł jak w uchwale.

[SOP]

[ł.n]